

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
RECURSOS PATRIMONIALS

Coordinació: MACIÀ AMORÓS, JAUME

Any acadèmic 2019-20

Informació general de l'assignatura

Denominació	RECURSOS PATRIMONIALS			
Codi	102630			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Geografia	4	OPTATIVA	Presencial
	Grau en Turisme	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Administració i Direcció d'Empreses i Grau en Turisme (ADETUR 2016)	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Geografia i Ordenació del Territori	3	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	2.4	3.6	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	MACIÀ AMORÓS, JAUME			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	El plantejament metodològic de l'assignatura s'estructura a través d'hores estrictament de docència a l'aula, a les tutories (presencials i/o on-line); a les sortides de camp i les pràctiques corresponents; a l'estudi i dedicació de l'alumne i a la realització d'un treball final de grup.			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	150 h. (60%) 90 h. presencials (40%) 60 h. treball autònom			
Horari de tutoria/lloc	dijous de 16 a 17 h. Facultat de Dret. Despatx			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MACIÀ AMORÓS, JAUME	jaume.macia@udl.cat	6	

Objectius acadèmics de l'assignatura

OBJECTIUS

Amb l'assignatura "Recursos Patrimonials" es pretén que l'alumne a finals de curs hagi assolit els següents objectius:

- 1) Conèixer els conceptes fonamentals i bàsics que conflueixen en el patrimoni cultural i natural.
- 2) Entendre els processos que han configurat històricament la noció de patrimoni cultural material i immaterial.
- 3) Enumerar les tipologies dels recursos patrimonials i conèixer les directrius internacionals que els afecten.
- 4) Conèixer les polítiques de gestió del patrimoni cultural i natural i els principals òrgans que vetllen per la seva correcta preservació i gestió.
- 5) Conèixer el patrimoni cultural de l'entorn que l'alumne viu i previsiblement haurà de treballar.
- 6) Tenir instruments conceptuals per identificar, interpretar i utilitzar el patrimoni cultural i/o natural com a recurs turístic.
- 7) Comprendre la importància del patrimoni cultural com a motor de dinamització i desenvolupament territorial tant a escala econòmica com a escala educativa d'una determinada comunitat
- 8) Aplicar els coneixements conceptuals adquirits en la anàlisi i interpretació d'un bé patrimonial de cara a la pràctica professional del turisme cultural
- 9) Saber utilitzar adequadament i en el seu context metodològic i conceptual les paraules claus del curs: patrimonial i natural; identitat/ pertinença; patrimoni de la humanitat; Unesco; recursos patrimonials; turisme; interpretació de patrimoni; cultura.

Competències

Competències:

- CG1 Capacitat d'anàlisi i de síntesi
- CG2 Capacitat d'organitzar i planificar
- CE4 Identificar, gestionar i dissenyar estratègies i plans d'ordenació per a territoris i destinacions turístiques d'acord amb els principis de la sostenibilitat.
- CE5 Comprendre els principis del turisme, la seva dimensió espacial, social, cultural, psicològica, jurídica, política, laboral i econòmica
- CE6 Dissenyar productes turístics i definir objectius, estratègies i polítiques comercials. Identificar els recursos turístics i avaluar el seu potencial
- CE9 Posar en relació els objectius de la gestió i la gestió turística amb la finalitat d'aconseguir una experiència satisfactòria turísticament i legítima culturalment.
- CT1 Correcta expressió oral i escrita
- CT3 Domini de les TIC

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts fonamentals de l'assignatura

1- El Concepte de Patrimoni Cultural

Noció i ús del concepte de patrimoni cultural.

Construcció del concepte de patrimoni cultural i natural.

Forces que influeixen en el patrimoni cultural.

2- Tipologies, característiques i usos del patrimoni cultural i natural

Definició. Patrimoni material i immaterial en l'actualitat: tipologies.

La Unesco i el Patrimoni Mundial; evolució dels conceptes; categories dels béns culturals i classificació dels RP.

3- Els Museus: un gran instrument patrimonial i turístic

Definició. Origen i evolució del fet museístic. L'ICOM.

Legislació que els afecta; tipologies de museus i fórmules de gestió. El sistema museístic català: el nou pla de Museus.

Els Museus com a recurs turístic.

4. Polítiques de gestió, conservació i valorització del patrimoni cultural i natural.

Actors de la definició, protecció i gestió del patrimoni cultural i natural (Carta d'Atenes, Unesco, etc).

Organismes supraestatals, estatals i regionals. Els marcs legals.

5. Polítiques de patrimoni natural a Catalunya i Espanya

Legislació i mesures de protecció. Normes bàsiques.

6- La interpretació i difusió de patrimoni Definició i evolució de l'estratègia.

Principis de la interpretació de patrimoni.

Finalitats i objectius.

La difusió com a pilar estructural de la gestió de patrimoni.

7- El turisme cultural

Definició. Evolució del concepte.

Carta de Turisme Cultural (ICOMOS).

Principis del turisme cultural.

El turista cultural.

Eixos metodològics de l'assignatura

Eixos metodològics de l'assignatura

- Classes magistrals: exposició dels continguts teòrics dels temes enunciats al programa. Els alumnes tindran penjats al Campus Virtual l'esquema bàsic dels temes en format PowerPoint. En el marc de les classes es fomentarà i valorarà la participació activa, respectuosa i crítica de l'alumnat. Els continguts de les classes es

complementaran amb les lectures recomanades en el decurs del desenvolupament de cadascun dels temes.

- Sortides de camp: es programaran sortides per tal de conèixer els recursos patrimonials de la ciutat de Lleida i àrees pròximes per tal d'aprofundir en el coneixement, grau de patrimonialització i ús turístic del patrimoni cultural proper. De cada sortida se'n despendrà una pràctica.

- Realització d'un treball final en equip. L'objectiu del treball és que l'alumne sàpiga utilitzar els recursos patrimonials escollits d'un territori concret (coneixement dels valors històric, artístics o naturals; grau de protecció; estadi de patrimonialització) i convertir-los en un recurs turístic mitjançant la paquetització. Aquest treball s'haurà d'exposar al grup-classe.

- Realització d'un treball final individual. L'objectiu del treball és que l'alumne sàpiga aplicar noves tecnologies als recursos patrimonials i acabar dissenyant un mapa únic on estiguin geolocalitzats tots els elements patrimonials arquitectònics d'un municipi. La cartografia com a eina per analitzar els vincles entre el patrimoni material, el territori i el turisme.

Sistema d'avaluació

- Participació activa a classe (5%)
- Sortides de camp (30%)
- Treball final individual (10%)
- Treball final en grup (20%) i exposició a classe (10%)
- Examen parcial entorn el contingut teòric impartit en les classes magistrals (10%)
- Examen final entorn el contingut teòric impartit en les classes magistrals (15%)

Avaluació alternativa

En cas que una/a estudiant acrediti documentalment (contracte de treball i resum de la vida laboral expedit per la Tresoreria de la Seguretat Social) que està treballant amb jornada laboral completa durant el curs docent i per tant no pot complir amb els requisits establerts per a l'avaluació continuada, podrà optar per la realització d'una prova única de validació de competències i coneixements que es realitzarà en les setmanes assenyalades a aquests efectes en el calendari d'avaluació del grau.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia

ANTÓN, S (1996)., "Turismo y gestión municipal del patrimonio cultural y monumental", *III Congreso de la Asociación Española de Expertos Científicos en Turismo*. Gijón, AECIT.

BALLART HERNÁNDEZ, J.(1997), *El patrimoni artístic i arqueològic: valor y uso*. ed. Ariel,

BALLART HERNÁNDEZ, J., JUAN I TRESSERRAS,(2001) J., *Gestión del patrimonio cultural*. ed. Ariel,

CASTRO MORALES,F., BELLIDO GANT, Mª L. (eds), (1998), *Patrimonio, museos, turismo cultural: claves para la gestión de un nuevo concepto de ocio*. Publicaciones de la Universidad de Córdoba,

- DONAIRE BENITO, J.A., (2008), *Turisme cultural. Entre l'experiència i el ritual*. Ed. Vitel·la,
- GARCIA PETIT, J. L., (1998) "De la cultura como patrimonio al patrimonio cultural", *Política y sociedad*. núm. 27, UCM,
- GARCIA MARCHANTE, J.S; POYATI HOLGADI, M. del C. (coord), (2002), *La función social del patrimonio histórico: el turismo cultural*, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha,
- GENERALITAT DE CATALUNYA, (1995) *Legislació sobre patrimoni cultural*, Col.l.Legislació temàtica, vol 7; Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura,
- GENERALITAT DE CATALUNYA, (2012), *Bases del Nou pla de Museus de Catalunya*, Generalitat de Catalunya, Departament de cultural
- INSTITUT CATALÀ DE RECERCA EN PATRIMONI CULTURAL, (2009), Anàlisi de les definicions de turisme cultural i de les formes de recompte dels turistes culturals, Generalitat de Catalunya, Dpt. de Cultura.
- LLULL PEÑALBA, J., (2005), "Evolución del concepto y de la significación social del patrimonio cultural", *Arte, Individuo y sociedad*, vol 17
- MARTÍN GUGLIELMINO, M., (2007), "La difusión del patrimonio. Actualización y debate", *E-RPH*, (Revista electrònica de patrimoni històric) Universidad de Granada
- METCHILD RÖSSLER (2006) "Los paisajes culturales y la Convención del patrimonio Mundial, a www.condensam.org/unesco
- PRATS, LI, (1998) "El concepto de Patrimonio Cultural", *Política y sociedad*, núm. 23, Universidad Complutense de Madrid,
- PRATS, LI. (2011) "La viabilidad turística del patrimonio", *Pasos, revista de Turismo y patrimonio cultural*, vol. 9, núm. 2,
- PRATS, LI. (2003) , Patrimonio + turismo= ¿desarrollo?, *Pasos. Revista de Turismo y patrimonio cultural*, vol. 1, núm. 2,
- PRATS, LI., (2005) Concepto y gestión del patrimonio local. *Cuadernos de Antropología Social*, núm. 21, UB
- PRATS, LI, (2012) "El patrimonio en tiempos de crisis", *Revista Andaluza de Antropología*, núm. 2,
- PRATS, LI., SANTANA, A., "Reflexiones libérrimas sobre patrimonio, turismo y sus confusas relaciones", *El encuentro del turismo con el patrimonio cultural: concepciones teóricas y modelos de aplicación*, Asociación Andaluza de Antropología, 2005
- SANTANA, A., (2003) "Patrimonios culturales y turistas: unos leen lo que otros miran", *PASOS. Revista de turismo y patrimonio cultural*, 1(1),
- UNESCO 1954, 1999, Convención para la protección de los Bienes Culturales en caso de Conflicto Armado, La Haya,
- UNESCO 1972, Convención sobre la protección del patrimonio mundial,
- UNESCO 2003, Convención de 2003 para la salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial
- ICOMOS 1999 Carta Internacional sobre turismo cultural, 1999
- ICOMOS 2008, Carta ICOMOS paraa la Interpretación y presentación de Sitios de Patrimoni Cultural, 2008

Webgrafia

www.instamaps.cat/

www.pasosonline.org

www.condensam.org/unesco

www.unesco.org

Adaptacions a la metodologia degudes al COVID-19

- Classes magistrals presencials (Fins al 12 de març): exposició dels continguts teòrics dels temes enunciats al programa. Els alumnes tindran penjats al Campus Virtual l'esquema bàsic dels temes en format PowerPoint. En el marc de les classes es fomentarà i valorarà la participació activa, respectuosa i crítica de l'alumnat. Els continguts de les classes es complementaran amb les lectures recomanades en el decurs del desenvolupament de cadascun dels temes.

- Classes magistrals virtuals (Del 12 de març al 29 de maig):

- Exposició dels continguts teòrics dels temes enunciats al programa a través de videoconferència
- Publicació de guies per als treballs amb explicacions desenvolupades i explicades pas a pas (tant escrites com gravacions amb l'eina de videoconferència).
- Obertura de debats on-line a través del Fòrum.
- Resolució de dubtes a través de missatges i correus electrònics.
- Tutories individualitzades per qualsevol eina de videoconferència.
- Introducció en el campus virtual de nous apunts i exercicis.

- Realització d'un treball final en equip. L'objectiu del treball és que l'alumne sàpiga utilitzar els recursos patrimonials escollits d'un territori concret (coneixement dels valors històric, artístics o naturals; grau de protecció; estadi de patrimonialització) i convertir-los en un recurs turístic mitjançant la paquetització. Aquest treball s'haurà d'exposar al grup-classe.

- Realització d'un treball individual basat en les TIC i el Patrimoni. L'objectiu del treball és que l'alumne sàpiga aplicar noves tecnologies als recursos patrimonials i acabar dissenyant un mapa únic on estiguin geolocalitzats tots els elements patrimonials arquitectònics d'un municipi. La cartografia com a eina per analitzar els vincles entre el patrimoni material, el territori i el turisme.

- Realització d'un treball individual basat en la Geografia de les Emocions (abans del confinament) (*). Patrimoni, seguretat i urbanisme. L'objectiu del treball és donar a conèixer a l'alumne els instruments i la metodologia per a la mesura objectiva de la percepció dels entorns urbans. Es tracta de realitzar un recorregut per un determinat espai de la ciutat de Lleida (Centre Històric) mitjançant unes eines (smartphone, HRV, GoogleGlass i mapa mental) amb les quals s'obtingran uns resultats que posteriorment caldrà analitzar, amb una interpretació del conjunt de la informació i de com aquesta imatge percebuda en el recorregut pot afectar el desenvolupament turístic de la ciutat.

- Realització d'un treball individual basat en els espais subjectius i el Patrimoni (durant el confinament) (*): En aquest treball es tracta de dibuixar cinc mapes mentals del mateix municipi, un per part de l'alumne i la resta per part de companys i familiars. Es tracta de comparar els espais que s'inclouen dins els plànols per observar que segons quins paràmetres (lloc de treball, edat, espais d'oci...) influeixen d'una manera o una altra en la percepció subjectiva de l'espai i això es pot traslladar a aspectes com el Patrimoni i el turisme.

- Examen final entorn el contingut teòric impartit en les classes magistrals presencials i les videoconferències (30%) (**).

**En funció de si es va poder realitzar el recorregut abans del confinament o no es farà un treball o un altre.*

*** L'alumne té dret a recuperar qualsevol activitat d'avaluació igual o superior al 30% de la nota final. Per tant, en cas de no superar-se l'examen final hi haurà una prova de recuperació*

Adaptacions al pla de desenvolupament degudes al COVID-19

- Publicació de guies per als treballs amb explicacions desenvolupades i explicades pas a pas (tant escrites com gravacions amb l'eina de videoconferència).
- Obertura de debats on-line a través del Fòrum.
- Resolució de dubtes a través de missatges i correus electrònics.
- Tutories individualitzades per qualsevol eina de videoconferència.
- Introducció en el campus virtual de nous apunts i exercicis.
- Obertura de noves activitats a entregar mitjançant l'apartat Activitats del Campus, amb les corresponents explicacions en format pdf i la possibilitat d'aclariment de dubtes via videoconferència, missatge i fòrum.

Adaptacions a l'avaluació degudes al COVID-19

- Participació a classe i al Campus (Fòrum, xat i videoconferències) (5%)
- Treball Geografia de les Emocions o Mapes Mentals (10%)
- Treball Instamaps i guia turística (25 %)
- Treball final en grup: Treball (25%) Presentació (5%)
- Examen final entorn el contingut teòric impartit en les classes magistral presencials i les videoconferències (30%)*

**Examen de recuperació en cas de no superar la prova final.*